

Informatiebundel

BYZANTIJS GRONDGEBIED

A. Doumen | 2018/2019

Naam groepsleden:

Onderzoeksvragen

Jullie onderzoeksvraag is als volgt:

1. Hoe heeft het Byzantijnse grondgebied zich ontwikkeld?

Gebruik de achtergrondinformatie om je onderzoeksvraag op te lossen.

Tips:

- Duid in de achtergrondinformatie de domeinen aan. Zo heb je een overzicht welk stukje informatie, bij welk domein hoort.
- Soms kan informatie in meerdere domeinen geplaatst worden. Het kan ook gebeuren dat je **niet** alle domeinen kunt toepassen.
- Maak eventueel deelvragen. Dit kan je helpen om een antwoord te vinden op de onderzoeksvraag.
- Staan er moeilijke begrippen in de tekst of snap je een woord niet? Zoek het op en schrijf het erbij!
- Zelf informatie opzoeken mag altijd. Kijk goed naar de bronnen die je gebruikt of deze betrouwbaar zijn.

Achtergrondinformatie

Julie gaan onderzoek doen naar het grondgebied van het Byzantijnse Rijk. Het Byzantijnse Rijk kunnen we deels situeren in Europa en deels in Azië. Een groot rijk brengt ook vijanden met zich mee aan alle kanten van de grens. Op de volgende pagina's staan verschillende kaarten en afbeeldingen van het Byzantijnse grondgebied. Analyseer ze en schrijf op welke informatie ze je geven. Er staat ook nog een klein overzicht van de geschiedenis. Breng de informatie die je leest onder in de vier domeinen: sociaal, politiek, economie en cultureel. Tip: als je school een geschiedkundige atlas heeft, neem daar ook eens een kijkje in!

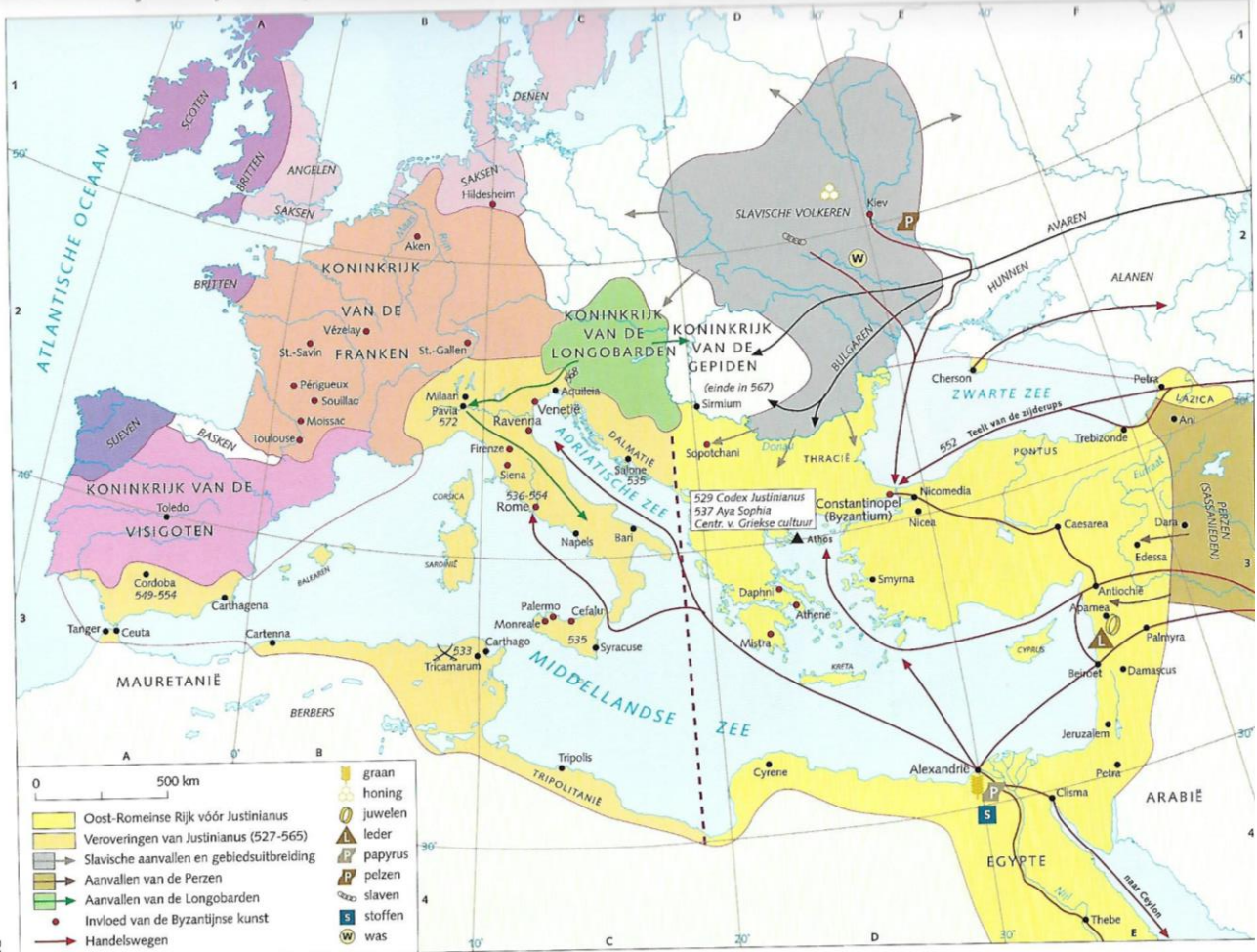
Kaarten zijn afkomstig uit: Hayt, F. e.a. (2015). *Atlas van de algemene en Belgische geschiedenis: kaart 37, 41 en 43*, pp. 38. Wommelgem: VanIn.

Afbeeldingen zijn afkomstig uit: National Geographic (2017). *De wereld van de middeleeuwen*. Vianen: Habo DaCosta.

37. Het einde van het West-Romeinse Rijk (5e eeuw)

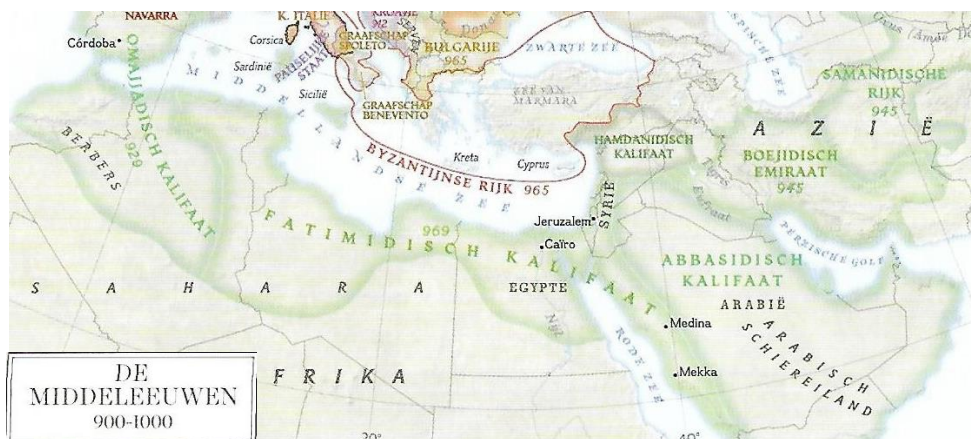
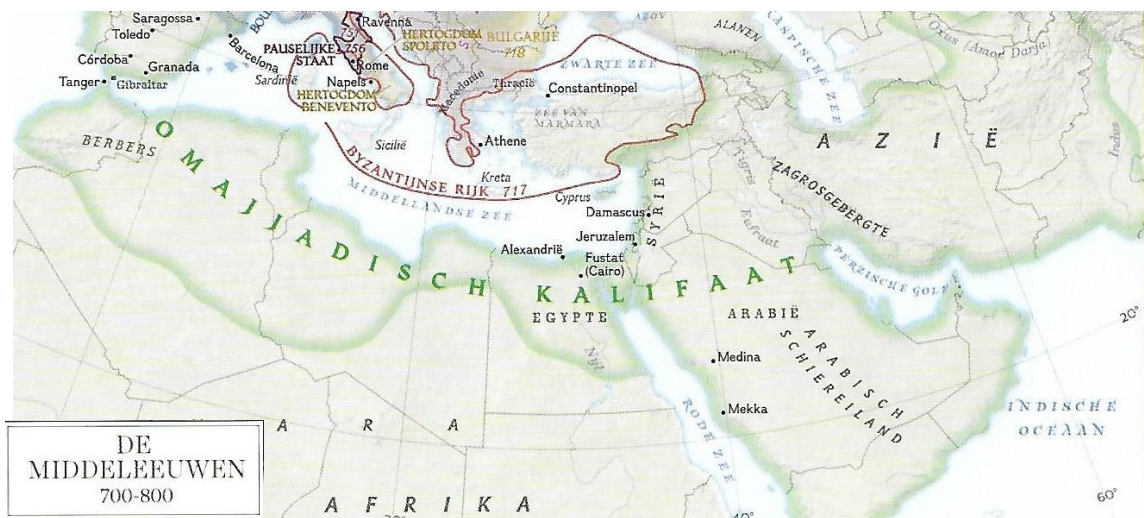
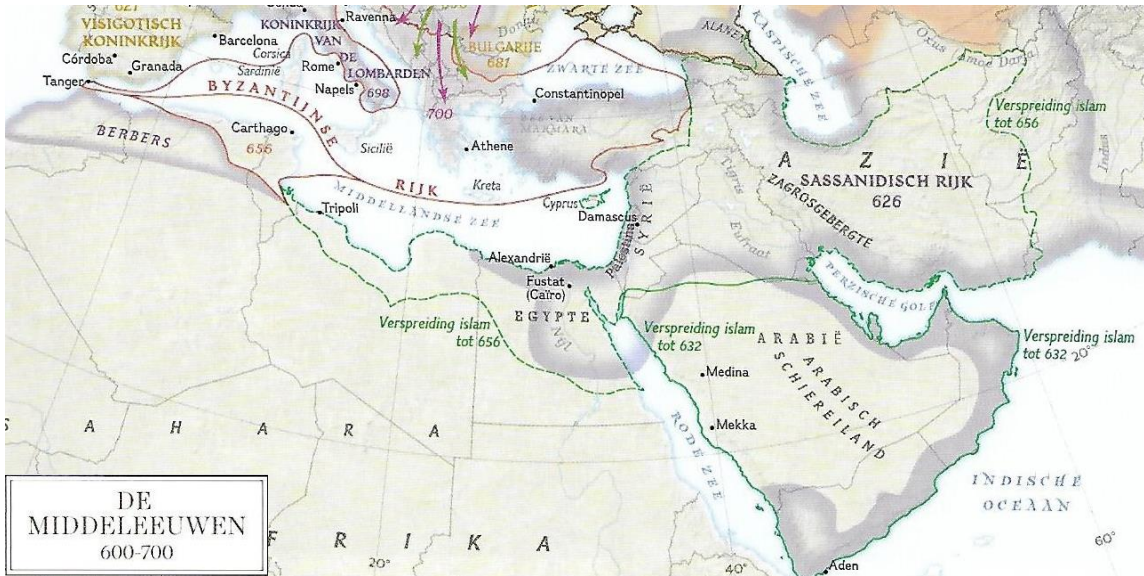

41. Het Byzantijnse Rijk (6e eeuw)

44. Europa in de 9e en 10e eeuw

In de 3^e eeuw waren er al de eerste tekenen van verval in het grote Romeinse rijk. Door vergaande hervormingen in te voeren, wist keizer Diocletianus het rijk uit de crisis te halen. Een van zijn hervormingen, was het verdelen van het rijk. Hij deelde het rijk op in vier grote prefecturen: Gallië, Illyricum, Italië en het Oosten. Om het geheel beter te kunnen besturen en om de opvolging beter te regelen, kwam er een tetrarchie. Naast Diocletianus kwam er nog een medekeizer en twee onderkeizers. De keizers werden aangesproken met de titel Augustus. De onderkeizers kregen de titel Caesar. De onderkeizers zouden de keizers opvolgen en zelf nieuwe onderkeizers aanstellen. De thuisbasis van het keizerschap lag niet meer in Rome, maar verspreid over het rijk. Ze kozen voor vier strategische plaatsen: Nicomedia, Milaan, Sirmium en Trier. Vanuit deze plekken konden ze de grenzen van hun deelstaat makkelijk bereiken.

De Romeinse keizer Theodosius besloot dat bij zijn dood, het Romeinse Rijk definitief zou worden opgesplitst. In 395 kwamen zijn zonen als keizers aan de macht in West-Romeinse Rijk (WRR) en het Oost-Romeinse Rijk (ORR). Het ORR krijgt pas in de 17^e eeuw de naam Byzantijnse rijk. Vanaf het moment dat het Byzantijnse rijk van het West-Romeinse Rijk werd afgesplitst, werd het grondgebied uitgebreid. Dit gebeurde vooral onder keizer Justinianus en staat bekend als Mare Nostrum II.

De Byzantijnse invloed reikte tot Italië, het zuiden van Spanje, gebieden in Noord-Afrika, Egypte en de Balkan. In de 6^e eeuw bereikte het Byzantijnse rijk haar grootste omvang. In de 7^e en 8^e eeuw weet het Byzantijnse rijk de opmars van de Arabieren te stoppen. Dat neemt niet weg dat in deze periode het grondgebied inkrimpt. Het verval van het grondgebied zet in de 9^e en 10^e eeuw door. Het Byzantijnse rijk krijgt te maken met invallen van de Arabieren, Slaven en andere volkeren. Tussen de 10^e en 12^e eeuw werden de kruistochten georganiseerd. Deze trokken door het Byzantijnse rijk. De Vierde Kruistocht zette het verval nog meer in. Na de plunderingen tijdens de Vierde Kruistocht, waarbij Constantinopel helemaal werd leeggeplunderd, ging het snel bergafwaarts met het Byzantijnse rijk. Het werd opgedeeld in diverse onderdelen:

- Latijnse keizerrijk;
- Keizerrijk Nicea;
- Koninkrijk Thessaloniki;
- Epiros;
- Hertogdom Athene;
- Achaia;
- Morea.

Aan de oostkant van het voormalige rijk was het sultanaat Rûm gevestigd. Het sultanaat werd geregeerd door de Seltsjoeken. Dit was een tak van de Oghuz-Turken, die afkomstig waren uit Centraal- Azië. Dit rijk bleef tot de 13^e eeuw bestaan, toen het werd overgenomen door de Ottomanen. De Seltsjoeken hebben diverse oorlogen gevoerd met het Byzantijnse rijk, waarbij duidelijk werd dat het Byzantijnse rijk in dit gebied was uitgespeeld. In de jaren dat de Ottomanen aan de macht waren in dit sultanaat, gingen de betrekkingen op en neer. Het was uiteindelijk sultan Mehmet II de Veroveraar die het Byzantijnse rijk de genadeklap gaf. In 1453 besloot hij Constantinopel aan te vallen, na een beleg van vijftig dagen. Constantinopel werd gespaard om wederom een hoofdstad te worden.

Informatie afkomstig uit:

Dolen van, H.L. (2009). *De Byzantijnse geschiedenis in een notendop*. Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker.

Herrin, J. (2007). *Byzantium: het verrassende leven van een middeleeuws rijk*. Amsterdam: Uitgeverij Bulaaq.

Naerebout, ???. & Singor (2019, 24^e druk). *De oudheid: Griekse en Romeinse*